

Рис. 1. Структура доходів Зведеного Бюджету (1992-2016 рр)

Джерело: розраховано автором за даними Державної казначейської служби України

З 2011 року було започатковано новий етап становлення інститутів оподаткування, активований прийняттям Податкового кодексу. Податковий кодекс значно видозмінив кількість та структуру державних і місцевих податків і платежів, уніфікував порядок їх обчислення та сплати, а також вніс норми щодо питань податкового адміністрування. Однак, динамічний характер перебігу трансформаційних перетворень в економіці як України, так і світу вимагає здійснення заходів податкового регулювання. Саме тому, вже в 2011 році в Податковий кодекс було внесено цілий ряд змін і доповнень.

На сьогоднішній день в сфері державних фінансів мають місце заходи реформування структури і ролі Державної фіскальної служби України, здійснюються стратегічні і тактичні заходи з прискорення фіскальної децентралізації і податкової лібералізації. Аналізуючи перебіг етапів розвитку вітчизняних інститутів оподаткування чітко простежується позитивна динаміка, оскільки податкові реформи, які проводилися протягом останніх десятиліть сприяли поступовій побудові справедливої, прозорої та передбачуваної податкової системи, оптимізації податкового навантаження та підвищення ефективності адміністрування податків.

1. Турбулентность налоговых реформ / [Юрий С. И., Крисоватый А. И., Майбуров И. А., Коцук Т. В.]. – К.: Знання, 2011. – 382 с.

2. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України.: Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>

Н.В. Харченко

Запорізька державна інженерна академія

ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ ЯК ЕЛЕМЕНТ ТОРГОВИХ ВІДНОСИН МІЖ ДЕРЖАВАМИ

Однією з основних форм податкових вилучень є непрямі податки. Їх частка в державних бюджетах високорозвинених країн становить: у США – 8-9%, Великобританії – більше 20%, Японії – 26%, Німеччині – близько 18% [1].

Відмінності по країнах пояснюються не тільки тим, що одні з них відносять ці податки до розряду місцевих (або податки штатів), а інші (Англія, Німеччина) – до розряду державних, але головне тим, що основні непрямі податки – податки на оборот – в США мають форму податку з продажів, а в Англії, Німеччині, Франції, Італії – податку на додану вартість, що охоплює більш широке коло товарів і послуг.

Римський договір 1957 року про створення Європейського Співтовариства передбачав, що країни-учасниці вживуть заходів до гармонізації систем непрямого оподаткування в інтересах створення спільного ринку. Перші кроки до створення єдиної системи оподаткування увінчалися прийняттям 11 квітня 1967 року Другої директиви Ради ЄС, яка оголошувала ПДВ основним непрямим податком країн-членів ЄС і встановлювала, що до 1972 року ці країни повинні прийняти відповідне законодавство і ввести податок. Наявність ПДВ у податковій системі було обов'язковою умовою вступу держави в члени ЄС.

Країни-члени ЄС прагнуть до уніфікації принципів справляння цього податку і вирівнюванню його ставок, що необхідно для формування єдиного європейського ринку. В 1970 році було прийняте рішення спрямовувати частину доходів від ПДВ, що розраховувалась на уніфікованій основі, на фінансування бюджету ЄС (частина «власних ресурсів» Європейського співтовариства)[2].

Основою сучасної європейської системи ПДВ стала Шоста директива Ради ЄС від 17 травня 1977 р прийнята з метою уніфікувати базу ПДВ у всіх країнах ЄС. Зміст Шостої директиви було уточнено Десятою директивою від 16 грудня 1991 р. Положення цих документів включені в національні законодавства країн ЄС.

В середньому ПДВ формує 13,8% доходів бюджетів країн-членів ЄС. Однак частки ПДВ в бюджетах конкретних країн істотно різняться. Наприклад, у Франції ПДВ – це той податок, який дає найбільші податкові надходження (45%). У структурі податкових надходжень Нідерландів ПДВ становить 24% (55,8% всіх непрямих податків).

ПДВ є найважливішою складовою податкових систем 43 держав [1].

ПДВ у Франції можна визначити як один з найбільш вдалих податків на споживання. В першу чергу до позитивних якостей відносяться нейтральність по відношенню до підприємств, а також реальність і стабільність надходження коштів до бюджету. Це створює сприятливі умови для експорту продукції. Стримується в певній мірі споживання предметів розкоші. На відміну від ФРН, де частина ПДВ йде в земельні бюджети, у Франції ПДВ повністю надходить до центрального бюджету. Разом з тим за рахунок ПДВ місцеві бюджети можуть отримувати дотації від держави. Частина ПДВ (приблизно 1,4%) йде на потреби ЄС.

Перевага діючої у ФРН системи податку на додану вартість в порівнянні з іншими країнами ЄС – в першу чергу найбільш проста і зрозуміла для платника податків система контролю кожної фази кругообігу суспільного продукту і взаємоперевірка учасників.

1. *Іванов В.Ф. Налогообложение и инновации. Минск, 1991 г.*

2. *Податкова політика в Європейському Союзі. Представництво Європейської Комісії. Київ, 2001 р.*